

بیماری سل؟

"بیماری سل یکی از ده عامل مهم مرگ و میر در سراسر جهان بوده و با توجه به اهمیت این بیماری عفونی، طبق استاندارد های بین المللی بایستی همه ی موارد مثبت به مقامات بهداشتی گزارش شوند تا امار دقیقی از مبتلایان داشته باشیم اما متأسفانه بسیاری از موارد ناشناس و بدون تشخیص باقی می ماند. بیماری سل یا TB توسط باکتری مایکوباکتریوم توبرکلوزیس ایجاد می شود که معمولاً ریه ها را درگیر می کند اما احتمال درگیری هر ارگانی از بدن مانند ستون فقرات، دستگاه گوارش، مغز و کلیه نیز وجود دارد.

علائم بیماری سل چیست؟

1. احساس بیحالی و ضعف
2. کاهش وزن
3. تب و تعریق شبانه
4. سرفه (گاهها سرفه خونی)
5. درد قفسه سینه
6. خستگی
7. از دست دادن اشتها
8. سرفه ای که 3 هفته یا بیشتر طول بکشد

راه انتقال؟

میکروب های بیماری سل از طریق هوا منتقل می شوند. زمانیکه شخص مبتلا به عفونت سل فعال صحبت، سرفه یا عطسه می کند، میکروب ها از طریق آئروسول وارد هوا می شوند و بسته به آن محیط می توانند تا ساعاتی در هوا بمانند و زمانیکه فرد سالم در این محیط قرار می گیرد با تنفس هوای آلوده به باکتری سل، آلوده می شود.

تفاوت عفونت نهفته سل و بیماری سل؟

افراد مبتلا به عفونت نهفته سل دارای میکروب سل در بدن هستند اما میکروب ها فعال نیستند و علائمی ایجاد نمی کنند و بدن و سیستم ایمنی فرد می تواند با میکروب مبارزه کند و جلوی رشد آن را بگیرد بنابراین این افراد بیمار محسوب نمی شوند و مسری هم نمی باشد. غالباً عفونت نهفته سل (سل غیر فعال) در بدن افرادی که سیستم ایمنی ضعیفی دارند، مجدداً فعال و تکثیر شده و در نهایت منجر به بیماری سل می شود بنابراین در این افراد درمان در جهت کنترل شیوع سل مهم می باشد.

افرادی که مبتلا به بیماری سل هستند، بیماری آنها فعال بوده . علائم بیماری سل در این افراد مشهود است و احتمال سرایت به دیگران نیز بالاست. سل فعال در چند هفته اول آلودگی با باکتری سل یا ممکن است سال ها بعد بدنال فعال شدن عفونت نهفته سل اتفاق بیفتد.

چه افرادی بیشتر در معرض خطر ابتلا

به سل هستند؟

- 1 - افرادی که سیستم ایمنی ضعیفی دارند. (به عنوان مثال افراد تحت درمان با دارو های سرکوب کننده سیستم ایمنی یا افراد سالمند)
- 2 - افرادی که اخیراً در تماس با فرد مبتلا بوده اند.
- 3 - معتادان تزریقی، بی خانمان ها
- 4 - مبتلایان به عفونت HIV
- 5 - بیماران دیابتی
- 6 - افرادی که معده خود را برداشته اند (گاسترکتومی) یا سوء جذب چندین ماده مغذی دارند.

آزمایش های تشخیصی بیماری سل:

عفونت نهفته سل و بیماری سل، هر دو از طریق آزمایش قابل تشخیص می باشند.

آزمایش پوستی سل: این آزمایش از طریق تزریق مقدار کمی مایع به نام توبرکولین در قسمت ساعد انجام می شود. ۴۸ تا ۷۲ ساعت پس از تزریق مایع، بر اساس واکنش محل تزریق به مایع تزریق شده، وضعیت بیمار مورد بررسی قرار می گیرد. برای تشخیص سل نهفته و بیماری سل از هم، ممکن است پزشک معالج انجام رادیوگرافی از قفسه سینه و آزمایش خلط را تجویز کند.

بیماری سل

شناسنامه پمفلت آموزشی کد	
عنوان	بیماری سل
تهیه کننده	سیده الهام موسوی - پرستار ICU
ناظر کیفی	سوپروایزر آموزشی خانم منیره اکبرزاد
سال تهیه	فروردین 1404
تایید کننده	دکتر سمیرا فروزان - متخصص داخلی

آیا بیماری سل درمان می شود؟

دوره درمان سل ممکن است ۴،۶ یا ۹ ماه طول بکشد. در اکثر موارد می توان بیماری سل را با دارو های مناسب نظیر آنتی بیوتیک ها درمان کرد که طول درمان و نوع دارو های مصرفی به عوامل مختلف از جمله سن بیمار، سلامت عمومی، نوع بیماری (عفونت نهفته سل یا بیماری سل)، محل عفونت در بدن و ... بستگی دارد.

اصولا افراد مبتلا به بیماری سل نسبت به افرادی که درگیر عفونت نهفته سل هستند، طول درمان طولانی تری پیش رو خواهند داشت.

توصیه می شود افراد پس از مداوای کامل حتما مراقبت های بعد از بیماری سل را جدی بگیرند و تحت نظر پزشک متخصص باشند.

منابع:

National Library of Medicine

CDC /Centers for Disease Control and Prevention
TheHealthSite.com

چگونه از شیوع بیماری سل پیشگیری کنیم؟

با توجه به اینکه سل یک بیماری عفونی می باشد، نیازمند راهبرد های دقیقی جهت کاهش شیوع بیماری و کاهش تعداد موارد مرگ و میر می باشد.

* واکسیناسیون تزریقی واکسن باسیلوس کالمت گرین (BCG) که این واکسن آنتی بادی هایی را علیه مایکوباکتریوم توبرکلوزیس ایجاد می کند. تاثیر واکسن ب ث ژ در کودکی بیشتر از بزرگسالی می باشد به همین جهت در بدو تولد و در بیمارستان تزریق می گردد. در صورت نزدن واکسن ب ث ژ هنگام تولد، تا قبل از یک سالگی تزریق می گردد

* بالا نگه داشتن ایمنی بدن درست است که واکسیناسیون تا حدودی از ابتلا به بیماری سل جلوگیری می کند اما نمی تواند به صورت مادام العمر از فرد محافظت کند. افراد با سیستم ایمنی قوی کمتر در معرض خطر ابتلا به بیماری سل قرار دارند بنابراین سبک زندگی سالم ، داشتن رژیم غذایی مناسب، ورزش، عدم مصرف سیگار و نوشیدنی های الکلی می تواند تاثیرگذار باشد.

* رعایت بهداشت رعایت بهداشت نقش مهمی در پیشگیری از ابتلا به بیماری سل دارد. روش های ساده بهداشتی مانند پوشاندن دهان هنگام سرفه، شستن دست قبل از خوردن غذا، استفاده از ماسک و دستکش در مراکز پزشکی، خودداری از تماس مستقیم با افراد مبتلا و ... نقش مهمی در پیشگیری از ابتلا به بیماری سل دارند.